

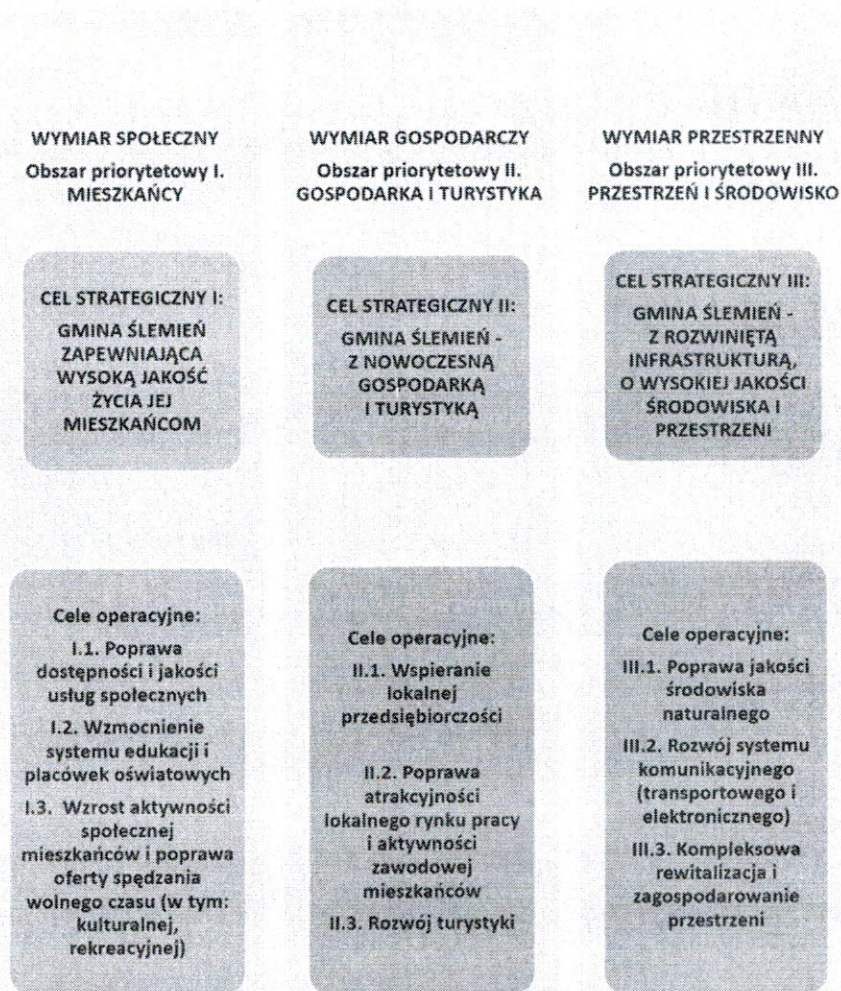
UZASADNIENIE

Odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla dokumentu pt. „Strategia Rozwoju Gminy Ślemień do 2030 roku”

Sporządzono na podstawie art. 49 ustawy z 3 października 2008 o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1029, 1260, 1261, 1783, 1846, 2185, 2687).

I. Charakter działań przewidzianych w dokumencie

W projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Ślemień do 2030 roku”, w odpowiedzi na zdiagnozowane problemy w ramach 3 obszary priorytetowe w wymiarze: społecznym, gospodarczym i przestrzennym, zaplanowano trzy cele strategiczne, a w ramach każdego z nich przewidziano 3 cele operacyjne:

W ramach wymiaru społecznego i jego celów przewidziano do realizacji działania dążące do poprawy warunków i jakości życia w gminie, m.in. z zakresu usług społecznych i zdrowotnych, wsparcia osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, aktywizujące lokalną społeczność, rekreacji i aktywności ruchowej mieszkańców i zadania kulturalne oraz edukacyjne.

W ramach wymiaru gospodarczego i jego celów zaplanowano m.in. działania przyczyniające się do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców, zmniejszenia bezrobocia, czy rozwoju turystyki.

Natomiast w wymiarze przestrzennym, wszystkie z wymienionych celów operacyjnych realizują zadania przyczyniające się do rozwoju i modernizacji infrastruktury na potrzeby poprawy jakości środowiska naturalnego, w tym przede wszystkim w zakresie cel III.1. Poprawa jakości środowiska naturalnego. W niniejszym celu zaplanowano działania związane z poprawą jakości wód i gleb w ramach rozwoju i modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.

Poprzez realizację działań związanych z poprawą efektywności energetycznej budynków, w tym termomodernizacją oraz rozwojem infrastruktury odnawialnych źródeł energii, czy wymianą źródeł ciepła, nastąpi poprawa jakości powietrza w wyniku redukcji emisji zanieczyszczeń, w tym CO₂ i PM₁₀, jak również zmniejszy się zapotrzebowanie budynków na energię końcową i pierwotną.

Ujęto również przedsięwzięcia w zakresie adaptacji do zmian klimatu i przeciwdziałaniu klęskom żywiołowym poprzez m.in.: doposażenie służ ratowniczych, rozwój błękitno-zielonej infrastruktury, ochronę bioróżnorodności, edukację ekologiczną.

W zakresie gospodarki odpadami zaproponowano do realizacji zadania, tj.: poprawa systemu selektywnej zbiórki i segregacji odpadów, likwidacja nielegalnych wysypisk śmieci oraz działania prewencyjne i edukacyjne, usuwanie wyrobów zawierających azbest z budynków mieszkalnych wraz z ich unieszkodliwieniem.

Zaplanowane inwestycje w ramach celu III.2. Rozwój systemu komunikacyjnego (transportowej i elektronicznego) – przyczynią się do poprawy jakości środowiska, m.in. poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery w wyniku rozwoju transportu zbiorowego i budowy tras rowerowych.

Jednocześnie w ramach celu III.3. Kompleksowa rewitalizacja i zagospodarowanie przestrzeni ujęto przedsięwzięcia polegające m.in. na utrzymaniu rozwoju terenów zielonych.

a) Stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć

Zapisy projektu „Strategii Rozwoju Gminy Ślemień do 2030 roku” zawierają kierunki działań o różnym poziomie szczegółowości, tj. ogólne ramy, bądź konkretne inwestycje – stanowiące odpowiedź na zdiagnozowane problemy społeczne, gospodarcze i przestrzenne, w tym związane z zanieczyszczeniem środowiska naturalnego – zlokalizowane na obszarze gminy. Przedsięwzięcia promocyjne, szkoleniowe, edukacyjne, zdrowotne, profilaktyczne to działania nieinwestycyjne, które w żaden sposób nie przyczyniają się do negatywnego oddziaływania na środowisko. Natomiast kierunki działań inwestycyjnych wpływają na rozwój infrastruktury technicznej, społecznej, czy gospodarczej, a w konsekwencji przyczyniają się do poprawy warunków życia mieszkańców, rozwoju przedsiębiorczości, czyli rozwoju społeczno-gospodarczego z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju.

Większość działań inwestycyjnych to kierunki związane przede wszystkim z rozbudową infrastruktury komunikacyjnej, systemu wodno-ściekowego, gospodarką odpadami, termomodernizacją budynków, budową instalacji OZE. Działania te przyczynią się docelowo do zmniejszenia presji cywilizacji na środowisko. Niemniej jednak w trakcie realizacji robót budowlanych mogą wystąpić czasowe oddziaływania. Skala zaproponowanych przedsięwzięć będzie miała charakter lokalny przede wszystkim w obrębie realizacji inwestycji.

b) Powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach

Projekt „Strategii Rozwoju Gminy Ślemień do 2030” jest spójny z zapisami dokumentów wyższego rzędu, w tym m.in.:

- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+
- Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku),
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2020,
- Polityka ekologiczna Państwa 2030,
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030,
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.

Spójność celów w/w dokumentów z celami zawartymi w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Ślemień do 2030 roku” pozwoli na osiągnięcie efektu synergii wynikającej z uczestnictwa w programowaniu rozwoju na obszarze regionu i kraju oraz uzyskania komplementarnych i wzajemnie uzupełniających się rezultatów, również związanych z ochroną środowiska.

Jednocześnie projekt „Strategii Rozwoju Gminy Ślemień do 2030” jest spójny z zapisami dokumentów szczebla gminnego, w tym m.in.:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ślemień,
- Program ochrony środowiska dla Gminy Ślemień na lata 2020-2025 z perspektywą do roku 2028,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Ślemień na lata 2021-2028 z perspektywą do roku 2030,
- Program usuwania azbestu i wyrobów azbestowych dla Gminy Ślemień.

c) Przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska

Projekt „Strategii Rozwoju Gminy Ślemień do 2030 roku”, jak również obowiązujące na terenie gminy dokumenty planistyczne (m.in. o których mowa w ppkt. b) stanowią dokumenty wskazujące kierunki polityki rozwoju Gminy Ślemień.

Jednocześnie projekt Strategii zawiera model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy – zgodny ze studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy, jak również rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na terenie gminy. Założenia modelu oraz rekomendacje uwzględniają aspekty środowiskowe zwłaszcza w celu wspierania zasady zrównoważonego rozwoju i przepisy prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska.

Cele i kierunki działań zawartych w projekcie dokumentu są określone w ramach 3 wymiarów: społecznego, gospodarczego i przestrzennego (w tym: środowiskowego) są ze sobą powiązane zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Realizacja przedsięwzięć wpłynie na zaspokojenie potrzeb obecnego pokolenia bez umniejszania szans przyszłych pokoleń na ich zaspokojenie i będzie odbywać się zgodnie z prawodawstwem wspólnotowym i krajowym.

d) Powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska

Projekt Strategii Rozwoju Gminy Ślemień do 2030 roku oraz realizacja celów i kierunków działań przyczyni się do zmniejszenia zdiagnozowanych problemów w ramach wielu dziedzin ochrony środowiska, tj.:

- Ochrona zasobów wodnych,
- Ochrona powietrza,
- Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi,
- Inne, tj. bioróżnorodności, tereny chronione, dziedzictwo kulturowe, warunki życia mieszkańców.

2. Rodzaj i skalę oddziaływania na środowisko, w szczególności:

a) Prawdopodobieństwo wystąpienia, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność oddziaływań

Wszystkie cele i kierunki działań przedstawione w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Ślemień do 2030” będą miały pozytywny lub neutralny wpływ na ludzi, środowisko naturalne, tereny i obiekty objęte ochroną. Nie przewiduje się negatywnych oddziaływań.

Zasięg planowanych działań ogranicza się do obszaru Gminy Ślemień. Planowane inwestycje nie będą zlokalizowane na obszarach chronionych - tak żeby wpłynąć na ich dewastację.

Nie powodują długotrwałego i nieodwracalnego oddziaływania związanego z emisją, wykorzystaniem zasobów naturalnych, czy wystąpieniem awarii przemysłowych.

W czasie realizacji zadań inwestycyjnych mogą ewentualnie wystąpić czasowo niedogodności m.in. związane z hałasem w czasie prac budowlanych. Czas trwania oddziaływań będzie wiązał się z realizacją inwestycji i będzie występował tylko w czasie robót budowlanych.

Po zakończeniu realizacji, na etapie eksploatacji nowej infrastruktury, przedsięwzięcia przyczynią się do uzyskania pozytywnego wpływu na środowisko naturalne np. budowa systemu wodno-kanalizacyjnego, tras rowerowych, termomodernizacji budynków, montaż OZE.

Wszystkie ewentualne negatywne oddziaływania będą miały charakter czasowy i będą odwracalne.

Zadania określone projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Ślemień” zostały zaplanowane są do roku 2030.

b) Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych

Realizacja postanowień projektu „Strategii Rozwoju Gminy Ślemień do 2030 roku” nie przyczyni się do powstania skumulowanych lub transgranicznych oddziaływań dla środowiska. Działania określone w dokumencie mają charakter lokalny.

c) Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska

W czasie realizacji założeń projektu „Strategii Rozwoju Gminy Ślemień do 2030 roku” nie przewiduje się ryzyka wystąpienia zagrożenia dla zdrowia ludzi. Wręcz przeciwnie realizacja celów zapisanych w dokumencie przyczyni się m.in. do:

- Poprawy dostępności do usług zdrowotnych i programów profilaktycznych,
- Wzrostu aktywności ruchowej mieszkańców i ich kondycji,
- Poprawy świadomości w zakresie zdrowego stylu życia.

Jednocześnie rozwój infrastruktury społecznej, gospodarczej, technicznej i komunikacyjnej przyczyni się do poprawy jakości i warunków życia (a tym samym stanu ich zdrowia). Realizacja założonych celów i kierunków działań wpłynie na zmniejszenie presji i emisji zanieczyszczeń do środowiska poprzez m.in. uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz gospodarki odpadami, poprawę efektywności energetycznej budynków, adaptację do zmian klimatu, czy rozwój błękitno-zielonej infrastruktury.

3. Cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko, w szczególności:

a) Obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływania, istniejące przekroczenia standardów, jakości środowiska lub intensywne wykorzystanie terenu.

Na terenie Gminy Ślemień znajdują się **obiekty wpisane do rejestru zabytków** Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków:

- kościół parafialny pw. Narodzenia św. Jana Chrzciciela wraz z wyposażeniem i cmentarzem przykościelnym w Ślemieniu,
- kościół odpustowy na "Jasnej Górze" wraz z otoczeniem i wyposażeniem pw. Narodzenia NMP w Ślemieniu,
- cmentarz katolicki w Ślemieniu,
- dawny piec hutniczy, kamienny, zachowany w ruinie. Wzniesiony zapewne w wieku XVIII w Ślemieniu,

W Gminnej Ewidencji Zabytków figurują obiekty zabytkowe objęte ochroną – są to głównie zabytki sakralne oraz budynki mieszkalne wybudowane na początku XX wieku, położone w następujących sołectwach: Ślemień: 76 obiektów, Las: 32 obiekty, Kocoń: 13 obiektów. Do Gminnej Ewidencji Zabytków wpisane są m.in. obiekty zlokalizowane na obszarze Muzeum Żywiecki Park Etnograficzny w Ślemieniu, które odwzorowuje on układ urbanistyczny i zabudowę wsi Beskidu Żywieckiego. Realizacja założeń projektu Strategii będzie miała pozytywny wpływ na te obiekty i obszary.

Obszary o szczególnych właściwościach naturalnych – opisane w ppkt. b)

Na terenie gminy nie występują obszary wrażliwe na oddziaływania, na których stwierdzono przekroczenia standardów jakości środowiska lub gdzie następuje intensywne wykorzystanie terenu.

b) Formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym

W granicach gminy występują obszary chronione na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody. **Formami ochronnymi przyrody** są: Park Krajobrazowy Beskidu Małego, obszar Natura 2000 Beskid Mały (PLH240023), rezerwat przyrody Madahora oraz 10 pomników przyrody, które tworzą tzw. system obszarów i obiektów prawnie chronionych.

Wśród pomników przyrody znajdują się pojedyncze drzewa (4 szt.), grupy drzew (2 szt.), głązy i skały (1 szt.), jaskinie (3 szt.). W obrębie chronionych drzew przeważają dęby szypułkowe, modrzewie i lipy drobnolistne. Większość z tych drzew znajduje się na terenach leśnych.

Formy ochrony przyrody na obszarze Gminy Ślemień

Forma	Nazwa	Lokalizacja	Powierzchnia w granicach gminy	Opis i/lub zakres ochrony
Park Krajobrazowy	Park Krajobrazowy Beskidu Małego	Ślemień, Gilowice, Łękawica, Żywiec, Czernichów, Łodygowice	2010 ha	Zachowanie, popularyzacja i upowszechnianie wartości przyrodniczych, historycznych i kulturowych Beskidu Małego w warunkach racjonalnego gospodarowania
Rezerwat przyrody	Madahora	Ślemień, Łękawica	33,2 ha	Zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych naturalnych zespołów leśnych występujących na różnorodnych siedliskach oraz w celu zachowania wychodni skalnych najwyższego wzniesienia Beskidu Małego - pod nazwą Madahora, w tym: płyty buka zwyczajnego z domieszką jodły i sporadycznie świerka.
Obszar Natura 2000	Beskid Mały PLH 240023	Czernichów, Łękawica, Łodygowice, Ślemień	Obszar pokrywa się z obszarem Parku krajobrazowego	Największy i najlepiej wykształcony kompleks kwaśnych buczyn górskich Luzulo luzuloidis-Fagetum w Karpatach. Występowanie na krańcach zasięgu geograficznego zespołów świerczyny górnoreglowej Plagiothecio-Piceetum (w piętrze regla dolnego - unikatowy fenomen synchorologiczny w Karpatach), jaworzyny miesięcznicowej Lunario-Aceretum, świerczyny na torfie Bazzanio-Piceetum. Stwierdzono tu łącznie obecność 15 siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Ponadto, jest to miejsce występowania 2 gatunków mchów z załącznika II tej Dyrektywy, z tym, że stanowisko jednego z nich - bardzo rzadkiego mchu Buxbaumia viridis - wymaga potwierdzenia.

Źródło: RDOŚ, <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>

Zgodnie z informacją zawartą w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Ślemień do 2030 roku”:

- na stronie 63:

„Wszystkie przedsięwzięcia ujęte w Strategii Rozwoju Gminy Ślemień do 2030 roku, które ewentualnie mogłyby wpłynąć niekorzystnie na obszary objęte ochroną (w tym: Natura 2000), zaplanowane zostały poza tymi obszarami, tj. na terenach zurbanizowanych, w tym mieszkalnych, usługowych, komunikacji. W związku z tym, ich realizacja nie wpłynie negatywnie na cele ochrony obszarów chronionych oraz funkcjonowanie korytarzy ekologicznych. Planowane działania nie wiążą się ze zmniejszeniem różnorodności biologicznej, a także utratą stanowisk chronionych i rzadkich gatunków roślin i zwierząt. Przekształceniu nie ulegną również doliny cieków wodnych pełniące rolę korytarzy ekologicznych. Realizacja zamierzeń nie doprowadzi do zwiększenia penetracji przez ludzi obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, powstania barier liniowych i powierzchniowych, nasilenia hałasu oraz wprowadzenia sztucznego oświetlenia w obszarach dotychczas niezainwestowanych”.

Oraz na stronie 68:

„Inwestycje, które ewentualnie mogłyby negatywnie wpłynąć na obszary chronione (w tym Natura 2000) oraz funkcjonowanie korytarzy ekologicznych poza obszarami objętymi ochroną zostaną zlokalizowane poza tymi obszarami, tj. na terenach zurbanizowanych (mieszkalnych, usługowych, komunikacji, etc.).

Planowane działania nie mogą wiązać się również ze zmniejszeniem różnorodności biologicznej, utratą stanowisk chronionych i rzadkich gatunków roślin i zwierząt, przekształceniem dolin cieków wodnych pełniących rolę korytarzy ekologicznych, czy zwiększeniem penetracji przez ludzi obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, powstaniem barier liniowych i powierzchniowych, nasileniem hałasu oraz wprowadzeniem sztucznego oświetlenia w obszarach dotychczas niezainwestowanych”.

Realizacja założeń projektu „Strategii Rozwoju Gminy Ślemień do 2030 roku” będzie miała pozytywny wpływ na obszary chronione i cenne przyrodniczo.